

CONCURSUL NAȚIONAL DE ISTORIE D. ONCIUL
EDIȚIA A III-A, APRILIE 2023
clasa a XII-a

Timpul de lucru este de trei ore.

Ambele subiecte sunt obligatorii.

Se acordă 10 puncte din oficiu, care se adaugă la Subiectul I.

Subiectul I

(40 puncte)

Citiți cu atenție sursele de mai jos:

A. „Domnul, dacă vrea să pună pe cineva în dregătorie, să-l puie pe fiecare după cum se potrivește fiecăruia. Așa se cuvine, dacă vreți să așezați pe dregătorii voștri în dregătoria voastră, nu după părtinire și pentru înrudire. (...) Pentru că celui ce este domn adevărat, nu i se cuvine să aibă rude, ci numai slugi drepte. Iar pe slugile care sunt sărace și se vor trudi pentru voi cu slujbă dreaptă și bună, voi să-i dați înapoi și să aveți grijă numai de cei cu rudenie? Sau astfel spun și alții: noi suntem fii de boieri, nu se cuvine să ne dai să fim în urma celor săraci. Dar dacă veți avea o mulțime de rude și vor fi plini de neomenie și de nebulie, sau dacă vă vor fi și rude, dar vor fi nevrednici? Sau și dintre fiii de boieri, chiar dacă părinții lor au fost buni și ei sunt nevrednici la ce veți avea nevoie de ei? Știi că nu te-au uns pe tine ca domn ei, ci te-a uns Dumnezeu, ca să fii drept față de toți.“
(*Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie*)

B. „Domnilor Moldovei (...), li s-a lăsat libertatea întreagă și mai toată puterea pe care au avut-o mai înainte de a face legi, de a pedepsi pe locuitori, de a face boieri ori de a scoate din boierie, de a pune dări, ba chiar de a face episcopi.(...) Pentru a da demnitățile, domnului nu-i era prescrisă nicio regulă. Dacă va fi vrut să onoreze pe un țăran cu cea mai mare onoare care este în Moldova, slujba de mare logofăt, nimeni nu îndrăznește să-l contrazică în public, și iarăși dacă va fi vrut să scoată din boierie pe vreun nobil, acesta de îndată trebuie să se supună voinței domnului său.“ (Dimitrie Cantemir, *Descrierea Moldovei*)

C. „Boierimea și cu alții [...], cu toții făcură sfat [în Țara Românească, în 1688] și aleseră dintre dânșii un boier anume Constantin Brâncoveanu, marele logofăt, de-l ridicară să le fie domn (...). Atunci cu toții se închinară lui cu mare bucurie și toți cu un glas bun, ziseră: *Într-un ceas bun să ne fii măria ta domn până la adânci bătrâneți*. Și îndată-l duseră în sfântă mitropolie cu mare cinste (...). Și patriarhul Dionisie i-a citit deasupra capului [slujba de binecuvântare]. Și așa ieșind de acolo, l-au pus în scaun domnesc.“ (*Letopisețul Cantacuzinesc*)

D. „Ștefan vodă [Ștefan cel Mare] strâns-a boierii țării și mari și mici și altă curte mărunță dimpreună cu mitropolitul Theoctist și cu mulți călugări, la locul ce se chiamă Direptate și i-a întrebat pre toți: *Iaste-le cu voie tuturor să le fie domn?* Ei cu toții au strigat într-un glas: *În mulți ani de la Dumnezeu să domnești*. (...) Cu toții l-au rădicat domn. (...) Și de acolo luă Ștefan vodă steagul Țării Moldovei și se duse la scaunul Sucevii. Decii, Ștefan vodă gătindu-să de mai mari lucruri să facă, nu cerca să așeze țara, ci de război să [pregătea], că a împărțit oștii sale steaguri și a pus căpitani, care toate cu noroc i-au venit.“ (G. Ureche, *Letopisețul Țării Moldovei*)

Pornind de la aceste surse istorice, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Prezentați un fapt istoric referitor la relațiile dintre domnie și boierime în a doua jumătate a secolului al XVI-lea, utilizând și două informații din sursele **A** și **B**. **7 puncte**
2. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **B**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*). **8 puncte**
3. Formulați, pe baza surselor **C** și **D** un punct de vedere referitor la raporturile dintre domnie și biserică în secolele XIV–XVI, susținându-l cu câte o informație selectată din fiecare dintre aceste surse. **7 puncte**
4. Prezentați două fapte istorice desfășurate în ultimele decenii ale secolului al XV-lea, referitoare la relațiile politice dintre spațiul românesc est-carpatic și o mare putere răsăriteană creștină. **10 puncte**
5. Argumentați, prin două fapte istorice, un punct de vedere referitor la relațiile dintre Țara Românească și o putere sud dunăreană, în ultimul deceniu al secolului al XV-lea.. **8 puncte**

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre **statul român în perioada 1866-1930**, având în vedere:

- menționarea a două fapte istorice care au loc în politica internă a statului român, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și precizarea unei constante în desfășurarea acestora;
- prezentarea unei acțiuni prin care România participă la relațiile internaționale din perioada 1875-1885;
- menționarea a două fapte istorice desfășurate de România în cadrul Primului Război Mondial și precizarea unei asemănări între aceste fapte istorice;
- formularea unui punct de vedere referitor la necesitatea adoptării unei constituții în primele trei decenii ale secolului al XX-lea și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă ! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** sintezei, evidențierea **relației cauză – efect**, susținerea unui punct de vedere cu **argumente istorice** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **sucesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** sintezei în limita de spațiu precizată.

CONCURSUL NAȚIONAL DE ISTORIE D. ONCIUL
EDIȚIA A III-A, APRILIE 2023, clasa a XII-a
BAREM DE EVALUARE ȘI NOTARE

NU SE ACORDĂ PUNCTAJ INTERMEDIAR ! Total test 90 de puncte. Se acordă 10 puncte din oficiu.

SUBIECTUL I

(40 de puncte)

1. 2 puncte pentru menționarea oricărui fapt istoric referitor la relațiile dintre domnie și boierime în a doua jumătate a secolului al XVI-lea precizate în sursele **A** și **B**;

3 puncte pentru prezentarea faptului istoric menționat prin evidențierea relației de cauzalitate și utilizarea unui exemplu/a unei caracteristici;

1 punct pentru utilizarea **doar** a unui exemplu/a unei caracteristici referitoare la faptul istoric menționat;

câte 1 punct pentru utilizarea oricăror două informații din sursele **A** și **B** **(1 p X 2 = 2 p)**

2. 8 puncte pentru scrierea oricărei relații cauză-efect stabilite între două informații selectate din sursa **B**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*).

3. 3 puncte pentru formularea, pe baza surselor **C** și **D**, a oricărui punct de vedere referitor la raporturile dintre domnie și biserică în secolele XIV–XVI;

2 puncte pentru susținerea punctului de vedere cu o informație selectată din fiecare dintre aceste surse **(2 p X 2 = 4 p)**

4. câte 2 puncte pentru menționarea oricăror două fapte istorice desfășurate în ultimele decenii ale secolului al XV-lea, referitoare la relațiile politice dintre spațiul românesc est-carpatic și o mare putere răsăriteană creștină; **(2 p X 2 = 4 p)**

câte 3 puncte pentru prezentarea fiecărui fapt istoric menționat prin evidențierea relației de cauzalitate și utilizarea unui exemplu/ a unei caracteristici; **(3 p X 2 = 6 p)**

câte 1 punct pentru utilizarea **doar** a unui exemplu/a unei caracteristici referitoare la faptele istorice menționate.

5. 8 puncte pentru **argumentarea** oricărui punct de vedere referitor la relațiile dintre Țara Românească și o putere sud dunăreană, în ultimul deceniu al secolului al XV-lea., prin prezentarea a două fapte istorice și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că* etc.) și concluzia (*așadar, ca urmare* etc.)

4 puncte pentru **argumentarea** oricărui punct de vedere referitor la relațiile dintre Țara Românească și o putere sud dunăreană, în ultimul deceniu al secolului al XV-lea., prin prezentarea doar a **unui** fapt istoric și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că* etc.) și concluzia (*așadar, ca urmare* etc.).

SUBIECTUL al II-lea

(50 de puncte)

Informația istorică – 40 puncte distribuite astfel:

1. -câte 3 puncte pentru menționarea oricăror 2 fapte care au loc în politica internă a statului român, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea. **(3x2=6 p)**

4 puncte pentru precizarea unei constante în desfășurarea acestora.

2. - 4 puncte pentru menționarea oricărei acțiuni prin care România participă la relațiile internaționale din perioada 1875-1885;

6 puncte pentru prezentarea acțiunii menționate - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la acțiune și se utilizează relația cauză-efect;

1 punct pentru precizarea doar a unei informații referitoare la acțiune;

3. - câte 3 puncte pentru menționarea oricăror două fapte istorice desfășurate de România în cadrul Primului Război Mondial **(3px2=6p)**

4 puncte pentru precizarea oricărei asemănări între aceste fapte istorice

4. 4 puncte pentru formularea unui punct de vedere referitor la necesitatea adoptării unei constituții

6 puncte pentru susținerea punctului de vedere formulat printr-un argument istoric – prezentarea oricărui fapt istoric relevant, prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că* etc.) și concluzia (*așadar, astfel* etc.).

Ordonarea și exprimarea ideilor menționate – 10 puncte distribuite astfel:

- **2 puncte** pentru **structurarea textului** (introducere - cuprins - concluzii);
1 punct pentru (introducere – cuprins/cuprins - concluzii);
- **3 puncte** pentru evidențierea **relației cauză-efect**, astfel încât analiza să probeze înțelegerea procesului istoric;
1 punct pentru prezența parțială a relației cauză-efect;
- **2 puncte** pentru **respectarea succesiunii cronologice/ logice** a faptelor istorice;
1 punct pentru respectarea parțială a succesiunii cronologice/ logice a faptelor istorice;
- **2 puncte** pentru **utilizarea limbajului istoric**;
1 punct pentru utilizarea parțială a limbajului istoric;
- **1 punct** pentru **respectarea limitei de spațiu**.